

חושבים על הצגת נקודות מבט שונות

ד"ר עדי בן דוד

1. כתבו כל מה שעולה בדעתכם ביחס למושג "נקודות מבט":

2. הביאו דוגמה להצגת נושא/בעייה/תופעה מנקודות מבט שונות:

כל קבוצה תציג בפני הכיתה דוגמה להצגת נושא/בעייה/תופעה מנקודות מבט שונות. דונו במקרים שהוצגו בכיתה.

הפעילות הבאה מבוססת על שיטת כובעי החשיבה של אדוארד דה-בונו.
בפעילות זו "נחבוש" בכל פעם כובע אחד מבין הכובעים הבאים ונחשוב לפיו:

כובע אדום: רגשני ואינטואיטיבי

מייצג: רגשות, אינטואיציה, תחושות

אין שיפוטיות! מותר וצריך לבטא רגשות באופן גלוי
ללא אשמה והתנצלות.
מה אני מרגיש/חושב בקשר לעניין?

כובע שחור: ביקורתי ופסימי

מייצג: שיפוטיות, חשדנות וביקורת, אומדן סיכונים

האם זה יצליח?
זה בטוח?
לדעתי זה לא...

כובע הכחול: מאורגן ומסודר

מייצג: חשיבה על החשיבה (חשיבה על כל התהליך)

"מנצח" על כל הכובעים

מארגן ושולט על החשיבה

מורה, מנחה, משקף, מכליל, מסכם, שואל, מתווך

כובע לבן: נטרלי ואובייקטיבי

מייצג: מידע עובדות ומספרים

איזה מידע יש ברשותנו?

איזה מידע עלינו עוד להשיג?

מיון סוג המידע לעובדות, דעות, השערות וכיו"ב.

כובע צהוב: חיובי ואופטימי

מייצג: יתרונות, רווחים, תועלת

מה יצא לנו מזה?

מדוע כדאי לנהוג כך?

אם... אז...

כובע ירוק: יצירתי וחדשני

מייצג: חקירות, הצעות, רעיונות

מה ניתן לעשות כדי לפתור את...

מה הן החלופות/רעיונות אחרים?

יש לי רעיון...

3. קראו את הקטע ובצעו את הפעילות לפי שיטת כובעי החשיבה של דה-בוננו*.

עמק הצבאים בסכנה

בלב העיר ירושלים, בין שכונות וכבישים, על שטח של כ- 250 דונם, משתרע עמק פתוח. במפות הוא נקרא "עמק רקפת" או "עמק פרי- הר" אך בפי תושבי העיר מכונה: "עמק הצבאים" על-שם עדר של כעשרים צבאים החי בו, לצד מגוון מינים של צמחים ושל בעלי חיים. קיימת מחלוקת רבת שנים בדבר עתידו של העמק. יזם פרטי, טוען לבעלות על השטח וכבר החל במהלכים להשכרתו לרוכשים, לצורך הקמת חוות חקלאיות. מנגד, ארגונים ירוקים הפועלים למען איכות הסביבה, מבקשים לעצור את העבודה בעמק ולמנוע פגיעה בלתי הפיכה באתר טבע עירוני, ראשון מסוגו בירושלים.

3א. "חבשו" את הכובע הלבן המייצג: מידע עובדות ומספרים.

ערכו חיפוש מידע מהימן ועדכני בנושא (באמצעות האינטרנט). אספו עובדות ונתונים בלבד ללא נקיטת עמדה שלכם או של אחרים. (שמו לב למקור המידע עליו אתם מסתמכים!) כתבו את כל המידע הרלוונטי והעדכני שאספתם:

* ניתן לבצע את הפעילות על כל נושא/דילמה/סוגייה משמעותית אחרת.

3ב. "חבשו" את כל אחד מהכובעים הנוספים והציגו עמדה בנושא לפי כל כובע:

כובע אדום: רגשות, אינטואיציות, תחושות.

כובע צהוב: יתרונות, רווחים, תועלת.

כובע שחור: שיפוטיות, חשדנות וביקורת, אומדן סיכונים.

כובע ירוק: חקירות, הצעות, רעיונות יצרתיים.

כובע כחול: חשיבה על החשיבה. חשיבה מחדש על כל התהליך, תוך התייחסות

לעמדות שהוצגו על ידי כל הכובעים.

3.ג. לאחר שחשבתם על הנושא בכל כובעי החשיבה, כתבו את עמדתכם האישית:

כל קבוצה תציג בפני הכיתה את עמדתה בנושא.

4. חשבו והסבירו מה המטרה של שיטת כובעי החשיבה של דה-בונו?

5. כתבו את חוויותיכם מהפעילות בשיטת כובעי החשיבה של דה-בונו:

6. נסחו הגדרה למיומנות של "העלאת נקודות מבט שונות":

הציגו את הגדרתכם בפני הכיתה, דונו בהגדרות שהוצעו על ידי קבוצות אחרות

ונסחו יחד הגדרה המקובלת על כולם.

העלאת נקודות מבט שונות

מתי להעלות נקודות מבט שונות? באילו מקרים?

למה להעלות נקודות מבט שונות? מה היתרונות?

איך להעלות נקודות מבט שונות?

הצלאת נקודות מבט שונות - **למורה** די"ר עדי בן-דוד

באסטרטגיית **העלאת נקודות מבט** שונות נעשה מאמץ מכוון לחפש דרכים חדשות ושימושיות להתבוננות על נושא, תופעה, בעיה, שאלה וכיו"ב. השימוש באסטרטגיה נעשה במטרה להעמיק בנושא ולחשוף את כל היבטיו. העלאת נקודות מבט שונות מאפשרת להשהות את השיפוט והערכה וליצור הזדמנויות להפקת משמעויות שונות, חדשות ונוספות למשמעויות המוכרות (הזרת המוכר- יצירה של נקודות מבט חדשות/זרות המאפשרות לראות צדדים אחרים וסמויים). השימוש בהעלאת נקודות מבט שונות מאפשר לצאת מדפוס החשיבה האנכית (חשיבה לעומק מאותה נקודת מבט) אל דפוס החשיבה האופקית, קרי, **חשיבה יצירתית**. העלאת נקודות מבט שונות מאפשרת לחשוף את הסמוי מהעין, להיכנס לנעליו של האחר ולהתחשב בדעותיו.

יחידה זו נועדה להבנות ידע על אודות אסטרטגיית **העלאת נקודות מבט שונות** (ידע מטה-אסטרטגי מל"א - **מתי, למה ואיך** להשתמש באסטרטגיה). את היחידה ניתן לשלב בכל פעילות לימודית בה תלמידים נדרשים לדון בסוגיות/דילמות מורכבות. לאחר הבניית הידע על העלאת נקודות מבט שונות, חשוב לחזור לפעילות הלימודית ממנה יצאנו, ליישם את האסטרטגיה באותה פעילות ולדון בשינוי שחל אצלנו בעקבות הלמידה. כלומר, להעלות למודעות את השינוי שחל בחשיבה שלנו בעקבות הבניית הידע על העלאת נקודות מבט שונות. כמו כן, חשוב ליישם את האסטרטגייה בהקשרים שונים (בנושאים אחרים במסגרת שיעורי מדעים - העברה קרובה) ובתחומי דעת אחרים (גיאוגרפיה, אזרחות, תנ"ך וכו' - העברה רחוקה).

מודל להוראה מפורשת של ידע מטה-אסטרטגי מל"א

